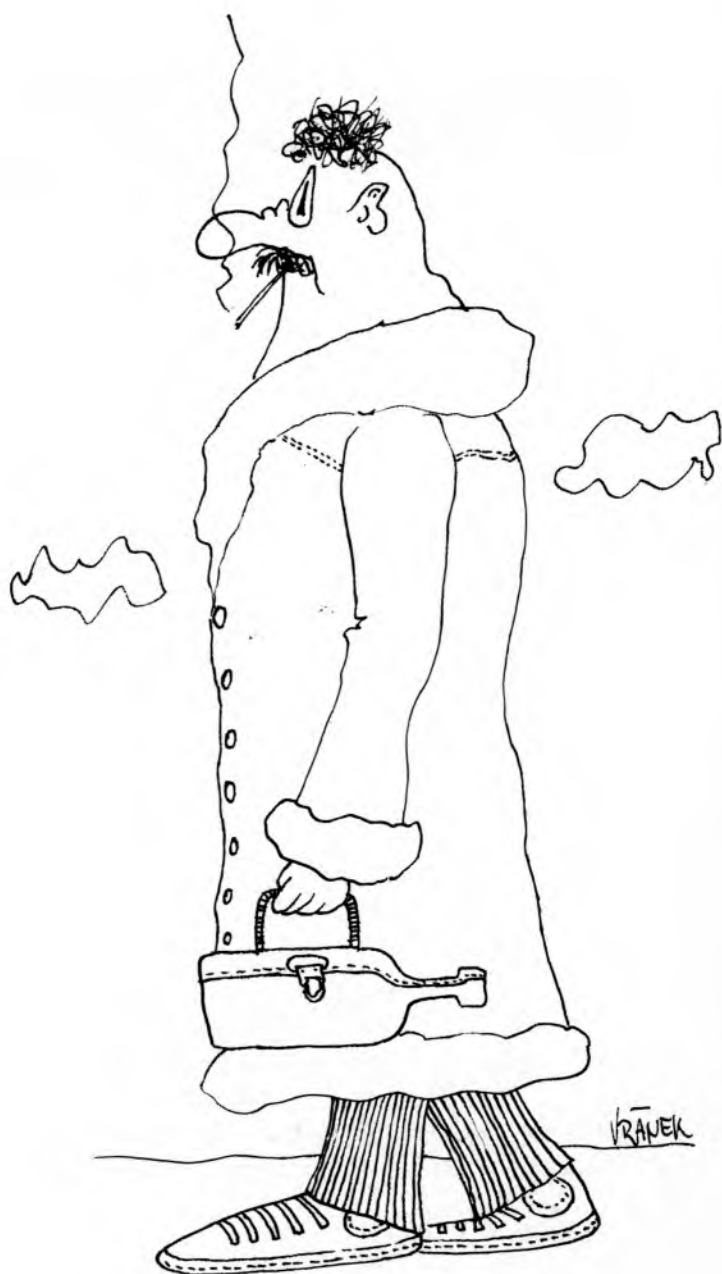

ŠUPLÍK

č. 3

Stáří pravdy sahá nad stáří všehomíra,
jen lež zjevuje se vždy nová, jelikož
umírá pokaždé v okamžení, jakmile pozná-
na bývá.

Po delším odmlčení vychází třetí
číslo tohoto sborníku.
Tento sborník je určen pro úzký
okruh zájemců o literaturu.

V.l.s.

České slovesnosti
osud pouta kuje
cenzura ji tiskne
tiskář cenzuruje,

Česká modlitba.

Svatý Jene z Nepomuku
drž nad námi svoji ruku,
ať nám Bůh dá, co dal Tobě
by náš jazyk neshnil v hrobě

Variace na věčné téma

Člověk může být svobodný /nesvobodný/ zvnějšku a zevnitř. Člověk může být svobodný zvnějšku a nesvobodný zevnitř a může být nesvobodný zvnějšku a svobodný zevnitř. Obvykle daleko více hovoříme o svobodě /nesvobodě zvnějšku, ačkoli na ni máme jen nepatrný vliv. Ale snazší a méně bolestné soudit svět kolem sebe než soudit sám sebe. Je snazší zjistit, že okolnosti mi nedopřály projevit se, rozvinout talent, oslovit lidstvo, než že jsem to byl já sám, kdo to nesvedl, neboť jsem nedokázal uvolnit pouta vlastní duše. Je také snazší pyšnit se svobodou, k níž jsem nijak nepřispěl, než vážit, jak jsem ji využil, co jsem s ní učinil.

Narodil jsem se v Praze a čas mého narození spadl doprostřed velké hospodářské krize. V té době se považovalo moje rodné město za místo, v němž se dalo svobodně žít, tedy: myslet a mluvit. A le právě v téže době dosud skrytá nemoc našeho kontinentu už tuto svobodu nahlodávala. Bylo mi osm let, když se Praha stala okupovaným městem, v němž dokonce i poslech cizího rozhlasového vysílání se trestal smrtí. Od té doby jsem zažil mnohá vyřazování knih z knihoven a pamatuji mnoho procesů, v nichž byli odsuzováni novináři a spisovatelé, jejichž hlavním zločinem bylo, že měli jinou představu o světě a o svobodě než jejich soudci.. Ve věku kdy mé vrstevníky ve světě fascinovalo druhé pohlaví, láska a sex, fascinovala mě představa vnější svobody, zdálo se mi, že bez ní se nedá žít čestně, dobře a plně žít.

Ve svém prvním vystoupení na sjezdu spisovatelů jsem mluvil o vnějších podmínkách svobodné tvorby a škodlivosti cenzury a dostal se tak do přímého střetnutí s mocí. Od té doby se vlastně začal můj úděl spisovatele, který nesmí ve své vlasti publikovat a jehož knihy se

nesmějí prodávat a jehož rukopisy policie zabavuje při domovních prohlídkách.

Na světě není místa, kde by mohl člověk být zcela svobodný. Nedovedu si také představit sílu, která by trvale dokázala lidi zbavit vši svobody. Společnost v dnešní době nemůže existovat a ni v úplné svobodě, ani v úplné nesvobodě.

Nadměrná vnější svoboda, do níž se člověk narodil, která mu byla dána o níž se nezasloužil pravděpodobně působí jako každý nadbytek: zhýčkává a vede k rozmařilosti.

Nedostatek vnější svobody, do něhož se člověk narodil a který nedokáže změnit, působí jako každý nedostatek. Obrací člověka sám k sobě. Jako hladový sní o jídle a nasycenost ho připadá jako nejvyšší stupeň blaha, nesvobodný sní o svobodě jako o nejvyšším stupni sebeuskutečnění, zdá se mu, že až dosáhne svých práv, vše ostatní už bude mít na dosah ruky. Ale může se stát, že svobodu člověk strácí a to teprve začne opravdově přemýšlet o její hodnotě, a může se také přihodit, že člověk vnější svobodu nečekaně získá: tu teprve může přiznávat, že vnější svoboda je pouhá příležitost, která mu také může vyjasnit jeho prázdnotu, jeho nepřipravenost pro svobodné žití.

Všeobecně se přijímá, že autor nemůže tvořit ve vnější nesvobodě. Kolikrát za uplynulé desetiletí se mě přichozí z jiných částí světa dotazovali, jak můžu vydržet svůj úděl, jak mohu existovat jako spisovatel, když nemůžu publikovat. Titíž lidé by se ani vůbec nepozastavili nad existencí spisovatele, který smí svobodně publikovat a publikuje, ale ve skutečnosti nemá, co by pověděl, a nebo z jiných důvodů váhá to povědět.

Rekl jsem, že pro umělce je nejpodstatnější vnitřní svoboda. Umělec může žít a tvořit, i když je obklopen násilím, i když jsou mu upírána jeho práva. Velká ruská literatura minulého století vznikla v jedné z nejnesvobodnějších říší světa. Dostojevskij byl odsouzen k smrti a žil ve věz-

nicích a ve vyhnanství. Solženicyn si koncipoval - i když jen v duchu - svá díla v prostředí sibiřských táborů. Mnoho velkých děl se dočkalo publikace až po smrti svých tvůrců. Bez vnitřní svobody však umělec nevytvoří dílo nikdy.

Co rozumím vnitřní svobodou?

Karel Čapek v jedné ze svých vrcholných próz vypráví příběh železničného zaměstnance, který před smrtí skoumá svůj obyčejný život. Náhle v něm nalézá spoustu nenaplněných možností, jiných, někdy snad lepších, vznešenějších, plátnějších či malichernějších životů. Neuskutečnil z nich žádný, možnosti ho minuly nebo ho neoslovily dost zřetelně nebo on sám před nimi couvl, bál se hlasu, který by promluvil. Karel Čapek nezkoumá pravost voleb svého hrdiny, zajímá ho spíše skutečnost, že každý žijeme jen jednu ze svých možností, v tom jsme si blízcí - kdokoli z druhých lidí může vlastně naplnovat moji možnost.

Vnitřně svobodného člověka by sledoval člověk, jenž si dovede vybrat, dovede rozpoznat svoji nejvlastnější možnost v každé rozhodující chvíli svého života, nebojí se hlasu, který by promluvil, který by ho oslovil.

Předpokládám, že člověk není jen "nehou opicí", jen jedním ze živočichů, jenž se pídí za tím, aby uspokojil svoje pudy, ale je stvořením, je bytostí, která pochopila skutečnost vlastní smrti, a zatoužila ji překonat, překračovat i v čase svého nebytí, přesáhnout svoji pozemskou existenci /at už tento fakt nazývá posmrtným trváním duše a nebo posmrtným trváním díla, své tvorby/ a naplnění této touhy je jejím nejzákladnějším směřováním. Předpokládám tedy, že člověk se svým životem může tomuto základnímu smyslu existence přiblížit anebo naopak vzdálit.

Vnitřní svoboda každého z nás se projevuje nejspíše v tom, jak dovedeme nacházet a zachovávat věrnost svému nejzákladnějšímu směřování, stále znovu usilovat o shodu s ním, nedat se od něho odvést žádným vnějším vlivem či tlakem -

- ať už jej nazveme módou, konvencí, ideologií, úspěchem, policejním násilím nebo korumpující mocí slávy a majetku.

Myslím, že jsem se během let naučil vzdát se mnohého z toho, co považuje současný člověk za samozřejmost a nezbytnost svého života. Nemyslím tím cestovní pas, telefon anebo možnost volit si zaměstnání odpovídající vlastním schopnostem a vzdělání, či půjčit anebo si koupit knihu podle vlastního vkusu, mám na mysli celý způsob života, jaký vedou umělci či novináři v kulturním světě, života sestávajícího z množství drobných radostí i starostí, jakými jsou zasedání redakčních rad, pohostinské přednášky, potlesk či pískot obecního stipendijní či služební cesty, dopisy čtenářů, rozhovory s nakladateli, zážitky z úspěchu či neúspěchu vlastního díla, odměny, ceny, významování anebo alespon veřejně prokazovaná ucta. Zpočátku se mě zdálo, že můj život byl ochuzen, ale čím dále tím více jsem poznával, že jsem byl spíše oproštěn od vnějšího belastu. Jak ubývalo věcí, na nichž jsem lpěl, cítil jsem se svobodnější, nezasazitelnější a nezávislejší.

Nechci tím říci, že nějaký druh askeze je cestou ke svobodě. Nechci ani tvrdit, že člověk tím, že se dostane do rozporu s mocí, nachází už tím cestu k tomu, aby se stal vnitřně svobodnější.

Domnívám se jen, že tyto dvě kategorie, totiž vnější volnost, která člověku popřává, aby přijímal všechny radosti, výsady či výhody /a také nevýhody/ moderního života a opravdová vnitřní svoboda, mají spolu jen málo společného.

Člověk zbaven svobody promlouvat může upadnout v zoufalství, přijmout nesvobodu jako svůj úděl, přijmout mlčení a zahalit svojí duši temnotou, může však také přijmout svůj úděl jako výzvu osudu. Může shledat, že tím, jak vystupoval ve světě, jak utíkal sám před sebou, že sice s chutí nastavoval zrcadlo světu, ale sebe buď skrýval anebo měl pro sebe připraveno jiné vlídnější zrcadlo. Dnes mi připadá, že první starostí spisovatele nemá být, aby směl svobodně promlouvat, ale aby měl co promlouvat.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Doporučená četba: XX

XX

Ivan Klíma - Má veselá jítka XX

Ivan Klíma - Soudce z milosti XX

XX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Chyba

Liboj
King
První vězeň
Druhý vězeň
Třetí vězeň

/Když se otevře opona, jsou na levé straně scény dveře, v nichž stojí namačkání na sebe První, Druhý, Třetí vězeň a v jejich čele King. Všichni jsou ostříhání do hola, více či méně potetováni - nejvíc King. - mají na sobě vězenský stejnokroj a hledí upřeně na Liboje. Na pravé straně scény jsou na sobě tři kovové vězenské postele, na nejvyšší z nich sedí Liboj, rovněž dohola ostříhán a ve vězenském stejnokroji, ale bez tetování. Liboj je nováček a hledí poněkud vyplašeně na skupinu natěstnanou ve dveřích. Delší napjatá pauza/

King /ke Libojovi/ Prej sis zapálil po budíčku.

/krátká pauza/

První vězeň /ke Kingovi/ Zapálil si, já ho viděl.

King /k Druhému vězni/ Je to pravda?

Druhý vězeň Jasně.

King /ke Libojovi/ Ty nevíš, kdy je nástup na snídani?

/krátká pauza/

První vězeň /ke Kingovi/ Dobře ví, že deset minut po budíčku.

King /k Druhému vězni/ Ví to?

Druhý vězeň Jasně, že ví. Všem novějším to říkájí.

King /ke Libojovi/ Tak poslechni, kamaráde. Mezi budíčkem a snídaní máme deset minut. V té době se musíme všichni vzblíknout, kdo chce se může umejt nebo

i vychcat v tom nikomu nebráníme, na to má každěj právo, a kdo chce, může začít i stíát, abysme se vystřídali a jeden druhýmu se pak neplet pod nohama. Taky hned vytváříme okna, aby se ty noční prdy před snídání vyvětraly. Takovej je tady zvyk, tak je to tady prostě zavedený, tak se to tady vodjakšivě dělá. No a pak si každěj připraví ešus, čepici a čeká na nástup. A když zařvou nástup, musíme všichni vypadnout vokamžitě z cely a postavit se venku do řady. A když hned nenastoupíme, zaženou nás zpátky a čekáme na nověj nástup. Takže nepřichází v úvahu, aby se tady někdo motal, zdržoval, nebyl včas hotovej, hledal ešus, neměl čepici, títal žváro nebo tak - a aby to pak všichni voderali za něj. To je sned jasný. Kvůli jednemu se nebudeme přece všichni vracet a xus znova čekat na nástup. To dá rozum. A kdo te nechce pochopit, ten to brzo pochopí.

První vězeň/ke Kingovi/ Všichni to chápeme a každěj to tak dělá.

Druhý vězeň /ke Xibojovi/ A jestli si nějaká píča myslí, že se na to může vysrat, tak to udělá nejvejš jednou.

King /ke Xibojovi/ Mezi budíčkem a snídaní je teda práce dost. Rozhodně teda není čas na nějaký přičeviny. A tím méně na nějaký vykuřování. To tady nemáme ve zvyku. Po snídání, to je něco jinýho, pak si každěj může zapálit, jestli má co, pak je na

to času dost a žádnýmu to nevedí,
ale před snídaní tady nekouříme. Tak
to bylo na týhle cele vždycky a tak
to taky bude. Těch dvacet minut, než
se vrátíme ze snídani, to každý může
vydržet. To nemůže být pro nikoho
problém. /K druhému vězni/ Máš prav-
du?

Druhý vězeň Jasně.

První vězeň
/ke Kingovi/ Všichni to vydržíme.

King
/ke Aibojovi/ Zkrátka a dobře před snídaní se
tady nekouří.

První vězeň
/ke Kingovi/ Tím spíš, že se tu tou dobou
větrá

King
/ke Aibojovi/ To taky. Hlavně jsou tady ale
lidi, co tohle vypalování hned
po snídani prostě nesnášejí.
Nemají to rádi, nelíbí se jim to,
nedělá jim to dobře na plíce,
prostě si to nepřejou. A to mají
plný právo. Je ti to jasné?

/Aiboj mlčí, jen rozpačitě krčí rame-
ny/

Druhý vězeň
/zařve na
Aiboje/ Slyšels co ti říkal?

/Aiboj mlčí, jen rozpačitě krčí rameny/
U koho tady po budičku uvidíme
žváro, tomu to vyrazíme z huby.

King
/ke Aibojovi/ Co si děláš na jinejch celách,
to je jejich věc. Tady se prostě
po budičku nekouří. To platí pro
každého a především pro ty nový.
To jsem ti teda, kamaráde chtěl
říct. A neřek jsem ti to jen za
sebe, ale za všechny. /K Druhému
vězni/ Je to tak?
Jasně.

Druhý vězeň
První vězeň
/ke Kingovi/ To si myslí všichni.

King
/ke Xibojovi/

Všichni si ty tvý ranní cigarety všimli a všichni o tom pak mluvili. Bylo kolem toho tady dost řečí. Já ale řek: je nověj, ještě to nezná. Takže ty řeči přestaly. Pro dnešek ti to teda prošlo. Ale pro příště si pamatuj, že se ještě nestalo, aby nám tu nějaká holubárna zaváděla nový moresy. Na to tu teda fakt nejme zvědavý.

První vězeň
/ke Kingovi/

Co jsem tady, nikdo se tu ještě neodvážil kouřit před snídaní

King
/ke Xibojovi/

Toho dnešního vajgla ti teda odpouštíme. Ale bylo to naposled. Je ti to jasný.
/Xiboj pokrčí rozpačité rameny/

Druhý vězeň
/zařve na
Xiboje/

Co vejráš, přčo? King se tě na něco ptá.

/Pauza/

King
/ke Xibojovi/

Jak vidíš, nic z toho zatím neděláme. Teď to ale už víš a zaříd se podle toho.

/Delší pauza/

Jo, a když jsme u toho, tak ještě něco. Od zejtrka budeš mít utlanou postel tak jako všichni. Když to zvládnou jiný, zvládneš to taky. Nikdo tady nemá zájem na tom, abysme kvůli něčemu buzerantskýmu doskočili, ti ztráceli každý den bod. Na to pak doplácí celá cizra. A my nebudem sjíždět rajony jen proto, že si nějaká nová myš nemůžeme utlat. Když to nepochopíš, nebudeš to mít zejtra

jako všichni druhý, tak se budeš
celej večer učit stlát.

Druhý vězeň
/ke Kibojovi/
King
/ke Kibojovi/

Hozbásíme ti to třeba desátkrát.

Děka musí bejt na všech stránkách
dva centáky voď kraje postele,
límec prostěradla na dýlku stra-
venky a tak dál. Voni ti to už
kluci ukážou

První vězeň
/ke Kingovi/
King
/ke Kibojovi/
/Pauza/

Já si ho vezmu na starost.

Kozuměls ?

Každej si na tyhle věci zvyk a
tak si na ně zvykneš i ty .
Jasný ?

/Pauza/

Druhý vězeň
/ke Kibojovi/
První vězeň
/ke Kingovi/
King
/ke Kibojovi/
/Pauza/

Tak se do prdele, přčo, vyžvej-
ní, když se tě King na něco ptá.

Kájakej hustej, ne ?

Utřel jsi ráno umyvadlo ?

Máš tenhle tejden úklid a tak za
všechna ručič . A jestli si my-
slíš, že jen tak přejedeš smetá-
kem po zemi a bude to v richtíku,
tak jsi na velkém omylu. Od
postelema se vytírá, hlavně v té
těch rozích dole u zdi - tam si
svítíš bengové baterkou -, prach
se utírá všude, umyvadlo musí
bejt umytý, utřený, vyleštěný - s
to samý hajzl. Dnes to byla hrá-
za, máš kliku, že tu přes den
nebyl žádněj bengo. Jinak bys
měl po přči. Ale večer před pro-
hlídkou si to doobně zkontroluju.
Je nás tu hsfó, všichni jsme si

rovný a žádný nebude mít nějaký výjimky. A nejméně nějaká holubárna, který ještě hoří zahozené vajgl před bránou.

Druhý vězen
zařve na
Xiboje/

Slez do píči, píčo, když s tebou
mluví King.

/Xiboj zůstane sedět na své posteli a
stále se rozpačitě usmívá. Napjatá
pauza. Druhý vězen se chce vrhnout na
Xiboje a strhnout ho dolů, ale King ho
zadrží/

King
kk druhému
vězni/
/ke Xibojovi/

Počkej
Tak hele hochu : Jestli si myslíš,
že si tady budeš hned první
don dělat co chceš nebo si dokon
ce hrát na nějakého kinga, tak
se na týhle cíře nečapneš :
Takže si to pořádně rozmysli :
Na takový jako ty tady ještě má-
me, to by ti mohlo být jasný.

/ Pauza/

První vězen
/ke Kingovi/
King
/ke Xibojovi/

Ten je ale vofouklej.

A padej s tý betle dolů.

/ Pauza, Xiboj se nehýbe/

Druhý vězen
/ke Xibojovi/
King
/ke Xibojovi/

Neslyšels ?

Tak hele, chlapečku, nemám rád,
když tady ze mne někdo dělá vo-
la . . . Jenomže má jen tak nevyto-
číš .

První vězen
/ke Xibojovi/

Okamžitě seskoč dolů a omluv se
Kingovi .

/ Pauza, Xiboj se nehýbe a jen se roz-
pačitě usmívá/

Druhý vězen
/zařve na
Xiboje/

Ta buchněta iaden zasranej :

/Druhý vězen přiskočí k postelím, strhne
 Aiboje za nohu dolů, Aiboj spadne na zem.
 Druhý vězen ho kopne a vrátí se po bok
 Kinga. Aiboj pomalu vstává a nechápavě
 se rozhlíží po přítomných. Delší pauza./

Trotz allem

/ tiāo /

/Pauza, všichni hledí na Ziboje/

KIDZ

7 aniš se obrátí

k třetímu vlní/ Co je ?

/Pauze, všichni hledí na Xitoje/

Třetí vězen

/ tie /

Vždyt je to našekej šadár nebo
co.

/Všechni pohlédnou tážav na Kings,
napjatá pauza/

King

po chvíli

tied

Jeho chyba.

ling vykročí zlověstně směrem ke Aibo-
jovi, první, druhý i třetí vzácně ho xxx
zvolna následují, všichni obklopují
Aiboje s stále těsněji se k němu při-
blížují. Opona padá.

XX

Doporučená četba:

Largo Desolato - hra o sedmi obrazech.

Václav Havel

svědectví o jedné ze
slepých uliček di-
sidentského mikro-
světa

Pokoušení

Václav Bavel

- Bra o deseti obrazech.
Bra nepřímě odhaluje
smysl touhy po tom, žít
v pravdě. Zároveň moder-
ní faustiáda, pokoušejíce
čtenáře /diváka/ ke smíchu
a sebepoznání.

XV

82

22

2000

九、

22

10

XX

XX

XX

XX

XX

22

1999

1992

2

[illegible]

Solidarita
Eduard Vacek

jednoaktová hra ze života

osoby: aktivistka MCH s. Boučková
dělák Hromádka

- B: Pane Hromádka, už jste s Borovičkou jediný dva, co ještě nedělá na solidaritu.
- H: Na jakou solidaritu, paní Boučková?
- B: Hó, pětikorunu jako ostatní.
- H: A kam ta pětikoruna přijde?
- B: Do kam by přišla, přeci na rozvojový státy.
- H: A co jim tam za tu moji pětikorunu koupí, paní Boučková?
- B: No já nevím, asi nějaký jídlo, nebo šaty, nebo co já vím.
- H: Já tohle potřebuji v dít přest, paní Boučková, co se za tu moji pětikorunu koupí, abych nedal třeba na něco, co by se mi nelíbilo.
- B: Prosim vás, ostatní se taky neptali, kašdej mi tu nechal normálně pětikorunu a je to. Vy ste pane Hromádka nějak krkavej. Váš pětikoruna nezabije a tam těm chudákům to pomůže.
- H: To já si právě paní Boučková nejsem tak docela jistý. Má ta pětikoruna opravdu nezabije, její strátu tedy můžu před vámi klidně demonstrovat tím, že ji třeba hodím do kanálu, abych vám dokázal, že mi opravdu nejde o pět korun.
- B: A vó co vám teda pane Hromádka, vó co vám vlastně jde?
- H: Jde mi o princip paní Boučková. Podívejte se, můžete mi zaručit, že za tu pětikorunu kterou vám eventuelně dám, že za ní někdo nekoupí třeba náboj a že tím nábojem nebude někdo zastřelen?
- B: Vy ste nákej filosof, pane Hromádka, ať se tam ty černý huby postřílejí navzájem, nám je to přeci jedno.

- A: Má to ale není jedno, paní Boučková, já si myslím, že lidský život má cenu jak v Evropě, tak i třeba v Africe.
- B: Tak si teda myslíte, že za tu pětikorunu někdo koupí jídlo.
- A: To by bylo dobře, paní Boučková. Kdybych měl jistotu, že za tu moji pětikorunu někdo koupí jídlo někomu kdo bez vlastní viny hladoví, tak bych dal třeba i deset korun.
- B: No tak vidíte pane Hromádka, dejte mi teda tu pětikorunu na jídlo pro hladoví a bude to dobrý.
- A: Paní Boučková, já přece nevím, zda ta moje pětikoruna přijde na jídlo pro hladové. To přece rozhodne někdo jiný než my dva, kam ty peníze přijdou.
- B: Tak proč se tím sakra pane Hromádka zabýváte, nechte to na svědomí těm, co o tom rozhodnou.
- A: Víte paní Boučková, ono to bude složitější. Pro stát by jistě nebylo žádným problémem, aby zdražil třeba obilí a ty peníze aby věnoval na tu vaši solidaritu. Ten stát ale chce, aby o tom příspěvku rozhodl každý dobrovolně. To znamená, že každý nese odpovědnost za tu pětikorunu, kterou dal. I když já dám tu pětikorunu v dobré víře, že je to pro hladové, nezabavím se toho, že mě bude trápit svědomí, zda je tak té pětikoruny použito.
- B: Podívejte, my vy mě dejte tu pětikorunu v dobré víře, že ji bude dobře použito.
- A: Když já se bojím paní Boučková, že mě někdo zklame a že ty peníze přijdou na něco, co je proti mému svědomí.
- B: Pane Hromádka, dáte mě tu pětikorunu na tu solidaritu?
- A: Nedám.
- B: Podívejte se pane Hromádka, vy přece od nás taky něco potřebujete. Letos jedete s námi do Jugoslávie.
- A: Já jsem si to přece zaplatil?
- B: To jo, ale my jsme to povolili a přidali sme na to.

- H: Vždyť já přece platím příspěvky na HCH ?
 B: Jugoslávie je výběrová rekreace a o tu je
 vědecký zájem.
 H: Vy mi chcete říci, že když nedám p. tikorunu,
 že už nikam nepojedu ?
 B: To já nevím pane Hronádku, ale jistěj vliv
 to mít bude, na to vemte jed.
 H: Podívejte se paní Boučková, já vám žádné
 peníze nedám, ale věnuji vám konzervu
 Luncheonmeetu za jedenáct korun. Pošlete to
 tam a já budu mít jistotu že jsem pomohl
 hladovým a vy mě budete mít z krku.

obr. 2

osoby: aktivistka HCH s. Boučková
 dělník Droumovský

- B: Pane Droumovský nechcete konzervu lanšmítu
 za jedenáct ?
 B: Jo, rád, dneska dělám odpolední tak ji sním.
 B: Tak a máme to jednou pět za Hronádku, jednou
 pět za Berovičku a koruna do kapsičky.

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
                                                                 XX
Doporučená četba:                               XX
Eduard Vacek: Všude doma,                         XX
                dobře,                             XX
                nejlépe : 1984                     XX
Eduard Vacek: Občanský právek                     XX
                prosím . 1986                       XX
                                                                 XX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Jako dítě i jako kluk
 míval jsem divný sen.
 Mívám ho dosud -
 tíživě uzkostný -
 a zároveň vzrušující naději:

hledám svazek klíčů
 klíčů otevírajících všechny zámky,
 dveře k blahobytu a brány ráje,
 ale při tom to nejsou paklíče,
 sní se paklíčům nepodobají.
 Neskřípou v zámcích
 nejsou ze železa,
 nejsou z tvrdé oceli,
 nejsou z kovu.
 V tom je jejich tajemství.

Po procitnutí
 jsem se sám sobě smával.
 Adepak něco takového.
 Ale teď vím, že jsou.
 A jsou tři:

jeden je pokoj mezi národy
 jeden je nenásilná vláda,
 jeden je mír v duši,
 kéž by se našly .

Jaroslav Seifert

/Poslední báseň Jaroslava Seiferta, věnovaná
 světovému kongresu Mír - nejlepší životní
 prostředí, konanému 25.-28. října 1985 v
 holandském Maastrichtu. Básník zemřel 10. ledna
 1986 ve věku 84 let./

Vlasta Chramostová

"Andělé před zářivou přítomností
boží tváře snad neznají pochyb a
provždy vyčtou v ní její nekoneč-
nou dobrotu /ač i někteří z nich -
často bylo mi toho vzpomnutí -
kdysi se vzbouřili v odboji/, ani
dával nepotřebuje věštby, zda se mu
podaří zlovolný záměr, neboť učinil
všechny své neselhávající přípravy,
aby jej uskutečnil..."

Josef Čapek: Rukopis nalezený na
ulici

Když kdysi mladí básníci s dychtivou zvěda-
vostí podalix své ruce cikánce, rozevřeli dlaně
osudu a nechali si číst, ten jediný, jemuž byla
určena sudba příznivá, se bál...

"Vzala mi však ruku násilím
a rozbíjela křikla:
Budeš dlouho žít.
A znalo to jako brozba."

Její předpovědi se vyplnily, ale sotva si
mohla představit podobu dlouhého života, který
uviděla v čarách jeho ruky, a rozdmýchaný čas,
v němž hořely rychleji jejich životy...

V posledním desetiletí, ve kterém jsem měla
to štěstí a směla básníka navštěvovat, přibýva-
jící roky pozvolna vyčerpávaly ochromený
organismus, ale jasný a silný duch chránil
křehkou citlivost a jakoby čekal, k čemu si
ještě připraven. Vzduchoval čas i tělu a přinu-
til vyčerpat se doposledka, do dna, do konce...
Jaká rozhodnutí ve věku nejvyšším ještě uči-
nil! Jakou práci odevzdal! Jakou odolnost

projevil : Jaký součet vydal :

Vždyt tehdy teprve vykřikl své neseifertovské rozhněvané memento, své stanovisko k času malomyslných, poddaných a zlomených srdcí a charakterů.

„Ať tedy básník opilý životem
vyvrací všechnu hořkost,
hněv a zoufalství,
než aby jeho píseň byla rolničkou
na krku ovcí.

A snad musel ještě svou smrtí dát příležitost svým čtenářům, aby se rozpomněli na mnohé, co vygumovala orwelovština režimu a zavál prach času.

„Celý život jsem toužil
po svobodě.
Konečně jsem objevil dveře
jimiž je možno k ní vejít.
Je to smrt.

Byl na ni připraven. Žil už dlouho. O smrti často psal. Mezval ji Milenkou básníčkou, ale vyznavač života se jí nedokázal dvořit. Přesto se mohla říkat rovna všeho vraždění, obávaná a všemocná paní všech bolestí, jejíž vlečka je počita hvězdami slz, loučnou nářkou, pochodem hořící krve, urna krásy, cítit polichocena. Možná se dala podplatit silou poezie a přišla milosrdnější a jinak, než se obával:

„...brzy kopne do mých dveří
a vejde.
Hrůzou a leknutím v té chvíli
zatajím dech
a nadechnut už zapomenou.

Smrt však vešla tiše, ve spánku, ani ho nevybudila.

Jak už při pohřbech a svatbách v rodinách bývá...kytici pro nevěstu nedodají všas, bratr a tetičkou nedojeli, vlák má spoždění, ženichova nažehlená košile je od kolomazi a svědkyně má propadlou občanskou legitimaci...

V pátek u Seifertů se ukázalo, že černý kabát pro maminku není dost teplý, kožich má hnědý, lepší sukni nedopne a ve vhodných botách by v úterý nevydržela přes tři smuteční obřady. A tak moje zdobná blůza a večerní, divadelně světeční perzián vyřešily aspon dva z problémů - a paní Marii zahřival kožich v den nepochybně chladnější, než kterýkoli zimní v jejím šestaosmdesátiletém životě.

Pro zasvěcené vypadala obzvlášť pěkně v baretu, jaké prý často nosívala, a nedávno si černý košeštinový, dale udělat na upomínku podobného, ve kterém se s Jarkem seznámila. V neděli 15. ledna mezi úmrtím a pohřbem uplynulo 58 let od svatby manželů Seifertových. Má oči k ní bezdůky zabloudily, když v kostele při obřadu zněly závěrečné verše básně vlastní životopis. Obávám se ale, že v té chvíli neslyšela poslední přání básníkovy:

“Kéž mi však není odepřeno
ještě všas zlíbat ruce
té, která trpělivě s mými kroky
šla a šla a šla
a milovala nejvíce. “

U Svate Markéty v Břevnově jsme byli o dvě hodiny dřív a tak si zajistili místo v předních řadách a stačili se ještě nechat unášet krásou malebně zvlněných stěn chrámového interiéru. Standovi se podařilo Havlovým proklestít cestu úzkou uličkou pro pozůstalé, aby položili květiny a zůstali s námi. Pak už byl kostel přeplněn, třebaže do začátku rozloučení bylo ještě dlouho.

Obřed byl krásný. Jen na církevní půdě, v prostorách, které představují jedno z vrcholných děl českého barokního stavitelství, mohlo být rozloučení tak důstojné, slavnostní, a shromáždění tak usebrané jako u Svate Markéty. Máe byla

pečlivě zorganizována a prokomponovaná mladým moderním duchovním, který projevil citlivý smysl pro umění a posluchače, reprezentující minulé, současné i budoucí čtenáře zemřelého. Vzpoměl na umělce, podle jejichž projektu dnešní barokní komplex postupně vznikl. Na Kryštofa Dientzenhofera a jeho syna Kiliána Ignáce, na Petra Brandla, jehož velká plátna zdobí oltáře, a větší části malované na stěnách. Tito umělci nás srážejí na kolena. Zemřelý básník nás z nich pozvedá... Připomnělo mi to Polsko. Zvláště když jsem slyšela, že lidé naslouchají přenosu mše před kostelem zaspívali hymnu, jakmile se při odjezdu dalo auto s rakví do pohybu. I další kněží volili slova pradávná a srozumitelná i nám nekřesťánům a herec Josef Kemr statečně a zasněně projevil svou zbožnost a postoj v Dopise Římanům i svém: Slyšeli jste slovo boží...

Shory zněly nážně a pod nástropními malbami, které pokrývají klenbu, se teplem v zadýchané kruzích kopuli kostela probudila babočka. Motýl, motýl - nesl se šepot chrámovou lodí. Motýl...

Ve chvíli, kdy jsem se narůdíl,
vlétl pryč oknem motýl
a usedl matce na pelest,
až v téže chvíli zavyl na dvoře pes.
Matka v tom spatřovala
neblahé znamení.

Ted poletoval motýl nad katalankou, nad básníkovými nejbližšími, nad námi všemi, jako by z výšky přehlížel shromáždění, až usedl mezi kyticemi a stuhami věnců a přijal pozdravy přátel.

Ze vysokým oknem vedle oltáře byla obloha modrá, paprsky slunce ji prozařovaly vnitřek kostela a předjaří, které míval básník nejraději, proměnlivě rozkolébávalo vrcholky a větve stromů.

Jen ten, jehož srdce selhalo poprvé a naposledy, už nevydechne radostí až koncem února dovnitř na břevnové pláni vlahý, vlhký vítr od

oken Křivoklátna, za kterým se objímal mladíček
Karel IV. s poutavou blankou z Valois...

x x x

Do ničeho se mi nechce v této souvislosti
mínit, než do nespínaných faktů toho dne. Do čer-
né kroniky novinářského zpravodajství. Ale
zamlčet očeklivosti z 21.1.1966 znamená lhát.
Od rána bylo všude nepřijemně nezaujatými,
pracovně se nudícími tvářemi postávajících
mužů. V hloučcích nepatřičně oblečených se
rojíli kolem Rudolfa, v kostele žvýkali za
lavicemi hostů z ambasád a na poslední zastáv-
ce před nevelkým hřbitovem jako by jich bylo
více než smutečních hostů.

Adyž jsme v neděli v podvečer odcházeli z
Ladronky, rozhodli jsme, ať udělát si cestovní
generálku. Možná nám v úterním pohřebním roz-
čilení ušetří zbytečné hledání a drahocenný čas
příjezdu mezi obřadem ve Svate Markéte a místy
někde mezi Debrnem a Kralupy, která neznáme. Už
se ztmívalo, ale na severu bylo vidět Křip

vyklopený jako z dětské dílně. A zamýšlené
večerní projížďce patřila jeho silueta jaksi
neodmyslitelně. Mašli jsme, co jsme hledali.
Dlouhá hlavní cesta do mřížové brány vedla
vzduř k vysocí vztyčenému kříži. Ještě se rýso-
val proti černajícímu nebi. Vykopaný hrob jsme
neviděli, byla už tma.

Ted jsme tedy v ta místa dojeli podruhé.
Pozdě. Obřad už probíhal. Zdrželi nás u zářa-
su nejkratší cesty, potom objíždkou přes město
s pečlivou technickou kontrolou našeho našťos-
tí udržovaného trabanta. Všecko bez závad, ale
prohlídka schválně důkladná, zdlouhavá, a postup-
né vypisování a hlášení údajů z občanských
průkazů Fidičových, Havlových a mých ještě del-
ší. František Pavlíček s lenkou jelí za námi,
aby nebloudili. Adyž viděli, že strácíme šanci
dojet k cíli včas, pokračovali samostatně.

Poradatelé zdržovali standu ještě na parko-
višti. My zatím zvolna zamířili ke vstupní

bráně. "Pane Havel, nechďte tam : " Zastoupil nám cestu příslušník. Zbytečných dobud bylo už za léta přespříliš, nikdo není jejich příznivcem, hlavně dnes ne. Zvuky ze hřbitova prozrazovaly, že obřed ještě není u konce. Přebírám květiny, ale dozvídám se: Pro vás to platí také. Alenka s Františkem prošli kolem, jako bychom se v životě neviděli, a zmizeli za hřbitovní branou. Květiny putovaly do náruče přihlížejícího standy ale i on byl po několika krocích sadřen. Máme počkat, po obřadu prý nás vypustí.

První smuteční hosté začali zvolna vycházet. Pozdravili jsme se s několika známými a čekali.

Když z brány vyšla rodina, vzáiku jsme byli obklopeni pevnou hradbou těl. V pravou chvíli ji standa rozrazil a postrčil mne z obklíčení. Okamžik překvapení stačil, všichni jsme stáli před pozůstatými a kondolovali.

Třebaže se lidé ještě tleskali vepředu dovnitř - polka brány se před námi uzavřela. Vstup do hřbitovního prostoru do 17,00. Plán organizátora byl jasný. Dostojnou těžkouz donesla náhoda v přicházející akreditované novinářské AFP. Vysvětlili jsme jí, co se děje, a požádali, aby položila kytice za nás. Ve chvíli byl volič příslušník u mne: Prosím už můžete jít. Květiny znovu putovaly a přišla pointa. Rozkaz cituji doslovně: Jděte ty trikolory a jděte tam jako lidi ... Tak, to tedy ne : zvýšila jsem dnes poprvé hlas. O co vám jde? zvolal i příslušník básnickou otázkou. Standy kupodivu klidně uzavřel závěrečným dialogem: O polčení květin na hrob národního umělce. Ale pohřeb národního umělce byl jinde : - Jenze on jím zůstává i zde a bude jím navědycky.

Reportérka vyzvedla vysoko svou novinářskou legitimaci a vykročila k bráně. Směs mých pocitů usmířovala představa, že nás poslední pozdrav předá panu Seifertovi krásná, mladá a elegantní Pařížanka.

Ano, kdyby mi v tom nezabránili, byla bych položila kytici s trikolorem a tiše a pokorně u nohou rakve dohrála svou seifertovskou

rolí. Řekla bych pro rodinu a ty, kteří by kolem
ještě doslechli, deset vytržených veršů, které
mám ráda, a hodila s nimi na rakev hrudku zmra-
zlé země.

...s otevřenýma očima
prošel jsem touto zemí.
Je krásná, vědyt víte.
Byla mi možná víc, než všechny lásky
nejednou
a její oběti trvalo celý život.

A kdysi jsem mívával hlad,
živil jsem se téměř denně
slovy jejích písní.

Ať tedy její kolena rozdrtí
mou hlavu.

A kdyby nás byli pustili ke hrobu alespoň po
obřadu, řekla bych těch pár sluk ještě tišeji,
jen pro mrtvého a pro nás pět, kteří bychom
tam chvíli setrvali v zamyšlení.

Jednou - a ještě mnohokrát - je tam pošep-
tám... jen tak, směrem k Řípu.

A možná zaslechnu z hloubky hrobu praskat
rakev'.

/ Úryvek z říšské a vzpomínek/

XX

Zdeněk Motrekl

K L O K O Č I

/Ke smrti básníka/

Na popelkový stůl položila

klokočí

a řekla až budeš hrát na Staroměstské věže

nezapomeň na pomněnky

u paty mariánského sloupu

a na rezekvítek v navigaci

Pak šla otáčejíc se po tobě

k ženě oděné sluncem pod jejímiž nohama

byl měsíc

a na jejíž hlavě byla koruna

dvanácti hvězd

Panno Maria már zešeptal Halas

a Švitava začala téct k očím Ivana Blatného

Ale on se opřel o svatovítskou věž

rozsypal po střeších korálky z klokočí

a ještě se ohlížel

Jeden z nejvýznamnějších českých literárních surrealistů Karel Hynek se narodil 11.9.1905 v Praze, zemřel tentýž 9.1.1953 sebevraždou. Převážná část jeho díla zůstává dosud v rukopise. Jeho soubor vydala svého času pouze pražská samizdatová edice Expedice. Ukáзка je ze sbírky básní Ikarové hry.

Život krásné hračičky

Je noc
 Neony opslují bledou pleť hudebníků
 V blátě krystalizují stopy žen
 Zvuk klaksonu stoupá k chřípí starého drožkáře
 Jenž poplácal svého koně
 A to je signálem pro párkaře
 Aby stáhl mastnou rolétu
 Aby sfoukl lampu
 Je noc a krásná hračička má své návštěvní hodiny
 Dnes jsou na řadě osmnáctiletí
 Studenti dosud nepotřebovaným srdcem
 Hoši jejichž psaníčka má v podušce místo peří
 Koktajl a jsou zbrklí jako jejich veselé vázanky
 Když krásná hračička
 Jednoho po druhém
 Zve dovnitř
 Zítra přijdou muži o mnoho starší
 Čekárna bude vypadat jako by byla plná pavučin
 Tolik budou mít páni vrásek
 Přicházejí sem hledat mládí
 Lásky na které se rozpomněli při listování
 v deníku
 Oživovat své vzpomínky na dceryšky zemřelé
 při automobilevých nehodách
 Obleky jim šijí nejstarší krejčové
 Ateři dovedou spojit kalhoty se širokými zálož-
 kami

Se secesními saky pro secesní bříška
Jejich doplňky to je tichá burza kravatových
 jehlic prstenů a knoflíků od manžet
Krásná hrnčířka je vítá poněkud rozpačité
Hemže si dobře pamatovat
Který svůj ideál v ní každý z pánů hledá
Je tedy universální
Trochu dítě a trochu baronka jež se dívá na
kankán
Páni jsou spokojeni
Odehází brzy rozvážující se po stěnách čekárny
 své navštívenky se zlatými ořizkami
Pozitívní hrnčířka odpočívá
Myslí na svého bratra
Čte jeho dopisy
A odmítá telefonická pozvání na výlet na koncert
na hon na vernisáž na střelbu hliněných holubů
na rybolov
Usíná záhy uprostřed andělského zvonění telefonu
A sní o muži odvážném jako Járka
Krásném jako patentní ořezávátko
A chytrém jako vynálezce - any
Probouzí se s usměvem
Pro který staří páni přičiňují lidumilné dovětky
ve svých testamentech
Probouzí se s usměvem
Neboť na dnešní audienci se opravdu těší
Přijdou muži kteří patří jiným ženám
Přijdou desertéři od manželských loží

Muži zohavený od milenek které opustili
Budou bojovat se svým svědomím
Čekárna bude znít jejich neklidnými kroky
Hrnčířka otevře a usměje se na ty
kteří budou mít v očích pevné odhodlání tuto noc
zraditi naposled
Nevím už jaký se psal letopočet
Jaké bylo roční období
V pokoji kde jsem ji poprvé spatřil
Přesly listy s kalendáře jako na podzim
Je to žena k jejímuž oknu přistavujeme žebřík

Abychom viděli jak si leští znehty nehty
V levém oku má šňas písní českých
A v pravém celého básníka Čelakovského
Neboť ona je lesní pannou i Františkem
Ladislavem
Úplně se změnil když se dívá do zrcadla
Ověďci to o její ctižádosti být ještě krásnější
Často jsem pro ni přijížděl popelářským vozem
Jezdili jsme s velkým rámusem po Praze
Ona se směla jako na toboganu
Na její adresu pak přicházely honoráře
a vděčné připsy výrobce zubních past
Její srdce je složeno z malých zrcátek jako
na střelnici
Obráží zamilované tváře těch kteří na ně míří
Dítě smějící se na ruském kole
Kupy rážové sladké vaty a modré nebe nade vším
Teprve nejdávno jsem si všiml jejích loktů
Jsou to boje kolem nichž plují mé ruce než
přistanou u nader
Má trochu drsnou pleť na zápěstích jak se patří
na hrnčičku
A docela hladkou na kolenou jak se patří na
dítě jež se modlí v leže
Její objetí vám otvírají poklady dlouho před
Velkým pátkem

Je noc
Neony opalují rážovou pleť mladíčků
V blátě krytalizují stopy žen
Zvuk klaksonu pomalu stoupá k ohříví starého
pána
Jenž poplácal svou náprsní tašku
A to je signálem pro desertéry
Aby se vrátili domů
Sfouknout lampu
Je noc s krásná hrnčička má své návštěvní k
hodiny
dnes jsou na řadě bledí hudebníci
ěrožkáři a párkaři
Dnes jsem taky na řadě já

Hrnčířka ve všech pádech

1
Hrnčířka
katastrofálně
až žně
něco
cowboyovi
vytýká
týká se to
toboganu

2
Bez hrnčířky
kytice
cesmínů
mudou
uvádá

3
hrnčířce
cepelinky
kyvadlám
lumbago
agoniím
imprezionašmy
mysím
šimpsaze
zebrám
ambrelý
lykožroutům
tumory

4
Hrnčířku
kubistickou
kouzelnici
cigaretu
tabák
aklimatizuje
je šťastna
nasloucháme

chameleónům
monům
umín ným
nymfomanům

5
hrnčářko
kolik
líknavých
vychloubačů
čůrá
ráno
nostalgicky?

6
0 hrnčářce
celofánové
venuši
šibalsky
kymácející
cypřiši
širokými
mikády
dynastií

7
8 hrnčářkou
kouzelnou
ouhory
ryšavé
veménky
kyklopů
puncuji

Akrobat vyhazuje partnerku do vzduchu jako minci
 Padne panna nebo zrak lev
 Panna řídí třináctku nabitou masochisty
 platí výkupné eskymákům
 Hoří konopí
 Zehná křepelkou dlešdicem klečícím v předměstských
 ulicích
 Dívá se na šimlky neúplně
 T.j. poslušná dusot svých když přibíhá černá
 kobyla pánoci a ohryzává měsíc
 Padne lev lev láme v noci antény
 Fotografuje na koncertě flétnistův mechnický
 úsměv a povolání
 Poráží hlavou xixiky noční stolky v ložnicích
 královen
 Přigrazuje vzpoury v zoologických zshradách
 Vyhrává mistrovství v ping-pongu

Miluje asistentku z meteorologického ústavu
 Píše těsnopisné znaky na notový papír
 Žere mladé ptáčky v sádkách na promenádě těhot-
 ných žen
 Učí se hrát na housle v ulici kde stále padá kříd
 listů nebo sněh
 Hraje pantomimu podle chodů jídelního lístku
 Všechno hlavou na hlavě svého partnera
 Nadra balancují na dlouhých pohledech diváků
 Roztok se rozgouští v elektrickém světě
 Na rtach věčný nezničitelný úsměv
 Který budou muži roubovat na unavené tváře
 milenek

Tyto dveře vedou do pokoje ženy kterou miluji
 Klíčová dírka je vlhká od mých dojatých očí
 Umaštěná od dychtivého ucha
 Znáš její hlas jímž uklidnují na Klárove
 vzpurné slepce
 Její chůzi která rozkolébá vratkou lampu
 s měsíčním světlem
 Kolik byste řekli že je stupňá Celsia v jejím
 klíně
 Když se poleká listu přilepeného na její okno
 jako žlutý zvedavý nos Mao-ce-tuna
 Má otce tuna?
 Má jenom děti metrůky kila a deka
 takhle někdy z ničeh nic prozpěvuje
 a vyopává si sukni před odchodem na procházku
 aby poznala jak se muži dívají na těhotnou
 Musím se chovat tiše u klíčkové dírky
 Vynalezl jsem za krátkou dobu tučet způsobů
 jak zadržet kýchnutí
 Máno běžím vědecky k zrcadlu

Podívat se na oči jaké měla sny
 A potom předčítá babičce noticky z čerstvých
 novin
 Otekla Tekla
 Mádo by Tekly A
 Na doby tekly
 Na dobyté kly
 Na dobytek -ly-
 Odcházím domů
 V kapsách výslužku z hostiny plavba
 A klíčovou dírku ulomil jsem ji jako perník z
 chloupky
 Klíčovou dírku monokl kterýmuvidím
 rážově svět a zelené slunce

Při kávě se dovídám že pobloudilí malíři
 se opět vrátili k zevnímu modelu
 Namalují už ovšem modelky ale na modelky
 Učinili z takzvané tetuáže vysoké umění
 které podporuje stát i církev
 V ateliérech se natáčej první niterné drama
 Kupegláet

Vypasení herci sedí těsně před kamerou
 a hrají pouze obličejem
 Na hranicích odevzdejte umrtň list dostanete
 křestní
 Jsou arrondissementy Ješitnosti a řčhy
 Je arrondissement Tančících
 Romské waltzy nahrazují vzduch který je již o
 p-l páté nedýchatelný
 ani jedno dítě nebydlí v hlavním městě jež je
 domovem neplodné lásky
 Ženy mají štvrtá pohlaví sukne z mužů a
 korkové účesy
 Noviny publikují přesné záznamy o průběhu jejich
 menstruací
 Lásky je tu nestálá
 Ale což štěstí samo není štěstím jenom proto
 že je vrtkavé
 Jak už výše uvedeno je v Barapjátě hodně
 turistů
 Kam až vede tento cest zeptal se cizinec
 při tanci dívky v taftu
 Garde se povzbudivě usmála a odešla na záchod
 odčerpatí naftu
 budu také se choditi dáti zapisovati do taneč-
 ních he he
 Cizinec se otáčí
 Je tremelo
 Venku na jezeře Ježíš verbuje rybáře

 Jezero
 je zéro
 romantické
 antické
 ke všemu
 emulac
 see

III

Ještěrky ještě onanují
 Chřest se vyjídá polévkovou lžící ze společné
 mísy

Ale cizinecký ruch se už utěšeně rozvíjí
Ještě se projíždí po jezeře Vencesaretakém

Jezero
je zéro
romantické
antické

Lidé si posílají výhrudné telegramy
Docházejí se celé dny v mokřinách na loukách po
prátrách mračen
Limusiny potkávají mešky obtížené zásvorem
V lékárnách koupíte gramofonové desky se
zařikáváním
Lesní cesty nás dovedou ke studánkám
Na jejich okraji ženy alžhai k lásce
s tělem posetým hvězdami
A to je ta země krásná harapjáče domov můj
domov můj

A musím se smát když hodiny na věži bijí jednu
hodinu
třinákrát dvě čtrnáct a šest hodin
dokonce 180x

Před třiceti lety jsem spal v zimě na Františku
V noci jsem se pochcal a prdel mi přimrzla k
dláždění
Ale teď je jaro
Mužům v tve blízko roubí a lízám mízu
I mrtví kvetou v hrobech
Každý to říká že je jaro
miláčku
Přijdeme o všechny suby když se budeme takhle
líbat

Zdeněk Bláha

I.

Nekteří

co se pohybovali

po břiše

měli je těžká

ztrávenou zeminou

II.

Pak ti

kteří je opustili
okouněli u suchých koryt
v rukou

lesklé

černé

krabičky

otáčeli se s nimi

trochu tančili

hledali na stupních

hluché písně

chycené anténkami

samá slova

občas některá

III.

A zlomky těch

co sypali z rukávu

na zem

malé písně

Příběhy II.

Když hlavou táhnou velbloudi
mám všechny drobné
v zubech skřípe písek
na kopci stojí mlýn
a lopatky jsou plné
létajících ryb

Dříve si hrály tichou hru
cvrkat si zrnkem černé kávy
co voní dálkou za mořem
neboť i tam
je písek dole

A nahoře je obloha
je plná malovaných draků
to stromy
si je pouští
A stromy tráva
na špagátu

Travou se země přikrývá
a země ?

My

My našinci
Bez bot
a bez kabátu

Příběhy III.

/Výevik slavíků/

Dříve jste mohli vidět na nábřežích
prodávat slavíky
Lidi je kupovali
protože krásně zpívali

Málokdo věděl
že jim před tím kramáři
vypíchnali oči

Dnes se cvičí v melodiích
za hrst bankovek
jakoby jim prachy
mohly vrátit
zrak

Výhled

I.

Z okna je vidět krajina
křoví
kamení
stožáry
a hlína

II.

Krátké pohledy mezi domy
Pasti na myši
Suché keře
stromy

III.

Volný kus betonu
Úlomky v prachu
Divoké kočky
Zvířátka strachu

IV.

Nezátá tráva
Lahve bez vína
Schránky mrtvých brouků
Kostry nových her

A ráno

Ráno nás budí
zvuk strojku v tichu
Jako zvuky ze stoupačky
Let divných ptáků
Stoupají budovou
Do morku kostí a drátů
Do srdce
A do hlavy

Z a v í r á n í s t u d á n e k

Jak začnou opadávat bukvice
první housle se snaží zahrát
dlouho d o noci
odevzdávají své hlasy
bezuchým lokujícím
Po proudu sebehlavy
kráčejí plechové rukavice
prohmatávají bobulky abnormalit
se zvýšenou péčí

Byl vyhlášen třetí stupeň
zavírají se studánky

Kabín probírá obrvenou bradu
přešel rozpačité k meditaci
Chvalovec otěží převyšuje věžní zvony
dusí se tepající neřest

Umět se postavit na dlaní svévole
zatočit spáleným kapesníkem
vydržet minutu ticha
za nespádné listí

Byl vyhlášen další stupeň
zavírají se studánky

Sartihlav vylétl pozpátku
odmítl přírodní zákon
stratil se v medovém plástu
romazaná hlava barona Čechoslava
kývá nad zástupem odhaleným
přišli se zeptat
na co je čistota pod ohněm révy

Další stupeň se připravuje
studánky vyasychají
rozhněvaly se na modrákové chudobky
volají o pomoc

Byl vyhlášen poslední stupeň
není kde se napít

Z a z r c a d l e m

Řuks neráží na rovinu souměrnosti
odlesk rovnováhy zmatněl
bezradným povzdechem

sáhl jsem za stěnu
a setřel závoj
oči vykřikly nad spícími ústy

bylo to prosté
přišel jsem z druhé strany
a otevřel otazníkem
ted se jen dívám
jak se pitvoříte

P a t e r n o s t e r

Vynálezci to nemají lehké
v desátém patře se lisuje víno
v prvním knihy

skočil jsem
už mnohokrát jsem projel strojevnou
asi se to nesmí
utíkám před lampáři

Chvilková podlost poloviny rozpaků
Iryžové tyče zhášejí stálíce
Chci vystoupit .
Zastavte ,
Ze strany to snad půjde

houzvučné oči otevřely obchod skutků
Čmuchalům sundali vodítka
a vyměnili za řetězý
tekuté ruce
tekuté nohy
a křečovitou krev

Miluj me v závětrí :

Obranou stávám se Goliášem
s pokušitelem na dlani

S n í d a n í v t r á v ě

To vám je nějakých vůní
to vám je cvrlikání
to vám je krása

Čechu piš :
piš Čechu .

V levém uchu zní Mozart
v pravém Bach

M ů z a

Bach zsmetá chodník
Villon maltu mýchá
Capek ocel taví
Goya kope kanál
a národní podnik
za dusného ticha
sochy v parku staví
svět jakoby padal
Bosch lepí tapety
do komfortních bytů
a, za městem v poli
muza leží
spí tu

O p o d z e m í

Podzemí je všude.
Sloužím v podzemí.
Mám ze úkol udržovat nadzemí.
Nadzemí je všude jen pro toho, kdo slouží
v podzemí.
Už sloužím dlouho.
Jak dlouho ještě?
Nevím.
Hesťákuji si.
Totiž - jde to.

XX
XX

Jiří M.

Ukázka ze sbírky napsané v roce 1986

XX

Už tady dlouho nebyl žádný průser, pravil nostalgicky Prokápек, když ze svářecího drátu formoval kleštěmi podobenství kleštěf, bujnými nadry oplývající symbol ženské sexuality. To je pravda, od té doby, co nám Řehák zalil betonem vercajk v šuplíku je tady klid. Řánové, nejlepší by bylo něco jako tenkrát s tím pojišťovákem. To už budou dobrý tři roky. To neznám, hodte to do písku pane Borovička, svítí oči Prokápекovi, kterému se na stole kupí krasavice ze svářecího drátu. Protože je kopíruje jednu od druhé, ty poslední už pomalu ztrácejí realistický tvar a nabývají abstraktní, neforemné podoby. No, to jednou přišel do naší dílny pojišťovák. Takovej tlustej chlap v brejlích s aktovkou. Měl na sobě fajnový tmavý hadry a na nich světlej balonák. Vybral si táhle Ferdu a hned k němu. Hučel mu do ucha, aby se prej nechal pojistit. Ferda ho nevnímal, brousil něco na brusce, tak ten chlap na Ferdu křičel, že když do té brusky strčí prst, tak že mu zaplatěj nějaký peníze. Taký na něho křičel, že mu něco může vřítnout do oka a že mu zaplatěj skleněný. Byl to vál, zahučel Ferda vedle ponku, takový lidi nemám rád, sou to supi. Jo, a Ferda vypnul brusku a řek tomu pojišťovákovi že musí na záchod. Ať zatím na něho počká u mistra v budníku, že si má zatím připravit ty papíry. Pojišťovákovi svítily oči, že zase něco utrh a tak si vyndal z penálu takový krásnej vořezaný špičatý tužky a všechny ty papíry a sed si k mistrovi do kukaně a čekal na Ferdu, až se vrátí z toho záchodu. Rozčilením se mu potilo čelo a tak si sundal svůj fajnovej klobouk a položil si ho v dílně na stůl. Ferda ale nešel na záchod, ale běžel si pro grafitovou vazelínu a ingoustoven tužku. Tou vazelínou namazal sluchátko u telefonu a vnitřní rantl toho pěknýho klobouku. Kluci v dílně řvali jako pomínutý, když do toho klobouku strouhal ingoustovou tužku. Potom volal tomu pojišťovákovi pararelkou, jestli

si má vzít sebou taky občanskéj průkaz a ptal se ho na takový pitomosti kolem toho pojištění. Chlap sním hovořil tím natřeným telefonem a přendával si sluchátko z jedny ruky do druhé. Když potom Ferda přišel a řek mu že si to rozmyslel, chlap sebral klobouk a beze slova odešel. Pánové asi za hodinu se otevřely dveře do dílny a nám se naskytl pohled, proti kterému sou barevný k krašňákům hradečany vybledlá sračka. Stál tam ten pojišťovák, z vočů mu stříkaly slzy jako klukovi klaunovi. Do čele a kolem uší mu tekly curáčky modrejch pramínků až na límeček košile jak se potil, obě uši měl černý od toho grafitovýho svinstiva a když sundal klobouk, tak to krásně mlasklo jako někdy při šoustání. Když ten klobouk sundal tak měl kolem hlavy takovej krásnej černej pruh jako pentli, až mě ho přišlo líto. To byl pánové průser, protože hned za ním vešel do dílny předseda rohu a panáci a celý se to vyšetřovalo. Vodsrala to tenkrát celá dílna, nějakěj měsíc dolá prémie. To muselo bejt krásnej, to musela bejt nádhera, volal Prokápěk, škoda že jsem byl na dovolený. To nic není proti tomu průseru, co byl před šesti rokama v kovárně, pravil Ferda. Jo s tou ruskou delegací, to byla pánové nádhera, to si nechte vypravovat. Já u toho tenkrát byl, ozval se Karásek. Když nemůžu někdy v noci usnout, tak si ten film pouštím v barvě a tajdla se mě rozleje takovej teplej pocit. U toho prvního lisu v kovárně dělal nějakěj Šimeček. Fachman, všechny speciality dělal on. Vždycky když přišla do fabriky nějaká delegace, tak hned k Šimečkovi a ke kladivu. Vono to krásně vypadá, chlap tam šlape na páku a obrovskej železnej plát tam buší do žhavýho železa, do kola z toho lítaj jiskry. Ty soudruzi, co si vozej zadky v těch nablejskanejch limuzínách z jedný schůze na druhou sou z toho nadšený. Tady se formuje lid k velkéj výkoně, tady lidskej duch vítězí nad hmotou. Ten Šimečekův lis tam působil jako oltář socialistickýho realismu. Pánové, ten Šimeček, to byl koumes ten si z toho udělal byznys. Jeho parádní číslo bylo, že si

od něho vypálil hodinky, sešteloval mašinu a šlápnul na pedál. Šupa jako hrom a kladivo se zastavilo centimetr nad těma hodinkama. Všichni plácali Šimáčkovi po ramenou, jaký je to chlapák, že dovede zkrátit mašinu i železo, byl to prototyp socialistického dělníka, taky chodil každé měsíce s pětikilem navíc za to divadlo. A jednou takhle přišla ruská delegace, samá šajba. Samozřejmě hned k Šimáčkovi. Zase lítaly jiskry a pak se Šimáček obrátil na vedoucího ty delegace a povídá: Požalujsta dávaj časy. A tak mu je ten soudruh pučil ale dost nerad, byly to nějaký zlatý drahý hodinky. Šimáček je strčil jako obvykle pod lis a nařídil mašinu. Ten chlap trpěl jako zvíře, já na něj koukal z boku, ale všichni se usmívali jako že bude všechno dobrý, tak jenom čekal jak to dopadne. Nikdo neví jak se to stalo, já mám dojem, že mu tam někdo vzadu povolil tlakovek kohout, Šimáček na to stoupl, děsná šupa a když se kladivo zvedlo, ty hodinky, nelžu vám, měly průměr skoro deset centimetrů, placatý jako film. Šimáček nabízel tomu bledýmu tajemníkovi svoje prinky, ale delegace hned odešla hned z fabriky a byl z toho průser. Prejmu pak koupili zlatý hodinky na okrese, ale Šimáček pak makal v nádvoří part. Zničeněj odepsanej člověk.

Kluci už de, vyběhl ze dveří Marek. Karásek vyskočil, přeběhl dílnu, rukávem ještě přeleštil zrcátko nalepané na dřevěné stěně a zmizel v dílně elektrondráhy. Za okamžik se otevřely dveře a do zámečnické dílny vstoupil zavalitý muž s mohutnými svaly, v jedné ruce držel obrovské kladivo, kterým si z boku brnkal o stěnu. Karásek, je tady Karásek? Zase se mě to posralo. Vedle, řekl někdo a ukázal na dveře elektrondráhy. Chlap ušel pár kroků a zastavil se před zrcátkem. Teď, teď se kloní před zrcadlem jako pokaždý a rukou si přejede po vlasech, aby byl dokonalejš fešák, všimli si toho skoro všichni a čekali na ten jeho samolibý pohyb při každé jeho návštěvě dílny. Ani dnes neodolal příležitosti popatřit na sebe do zrcadla a tak se uklonil, aby v reflexní ploše vyhledal svoji

tvář. Když se našel, rozevřel oko, aby si lépe prohlédl zarudlý pupínek na horním víčku, který mu dělal starost již při ranní hygieně. Z pod zrcátka vystříkl náhle ostrý proud vody, který mu okamžitě zalil celé oko. Chlap nejprve zafval až se otřásl všechny skleněné tabulky v dílně, uchopil kladivo do obou rukou a vší silou udeřil do středu toho zrcadla, které se v tisíci střepích rozlétlo na všechny strany. Dřevěná stěna povolila v místech svých úchy-
tů a pomalu se skácela k zemi, se které se zvedl obrovský mrak prachu. Volové pitomí, řekli ještě než odešel, na takový fóry vám seru. Po chvíli ticha pravil Prokúpek: Zánové, už tady dlouho nebyl žádný průser.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXX
 XXXX
 XXX
 X

Obsah.

Ivan Klíma.....	Verisace na věčné téma
Václav Havel.....	Chyba
Eduard Vacek.....	Solidarita
Vlasta Chramostová.....	Loučení
Karel Hynek.....	Ikarské hry
Zdeněk Bláha.....	Příběhy
Jiří M.....	Zavírání studánek
Eduard Vacek.....	Práser